

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za vsako vrsto z navadnimi črkami 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

P. n.

Vsem častitim gospodom, kateri so našemu listu tako prijazni bili in naročnikov nabirali, dalje vsem ónim čast. gosp. naročnikom, kateri so nam želeli dobro srečo, se srčno zahvaljujemo! Onim gospodom pa, kateri so nam obljubili, da hočejo dopisovati, naznanjamo, da bódemo radostno sprejemali dopise, vendar jih prosimo, da naj bodo dopisi jasni, kratki, resnični in splošno zanimivi. Gospodje naročniki, katerim ni došla prva številka „Dolenjskih Novic“, naj jo blagovolijo reklamirati; to se zgodi brez stroškov, ako na odprtem listu papirja zapišejo, da niso prejeli prve številke in natančno addresso podpišejo, potem list zganejo in zunaj napišejo: Časniška reklamacija uredništvu „Dolenjskih Novic“ v Novem mestu. Uredništvo.

Kaj so posojilnice?

Človek uživa toliko več upanja ali kredita, kolikor več ima pošteno pridobljenega premoženja in kolikor boljše ž njim po poštenem potu gospodarji. Navaden kmet ali meščan vendar mima ne veliko premoženja, ne veliko kredita. Če se po 10, 20, 50, 100 ali 300 poštenih kmetov združi v društvo ali zadrugo, imajo vsi skupaj 10krat, 20krat, 50krat, 100krat ali 500krat to-

liko kredita. Vsem skupaj lahko človek nekaj stotakov zaupa, zlasti če vsi z vsem svojim premoženjem dobro stojé. Vsi skupaj so potem denarna zadruga, pri kateri se lahko denar shranjuje ali vlaga na obresti. Pa tudi tisti, ki so k društvu pristopili kot udje, lahko denar pri njej na posodo dobé. Kdo lahko k taki zadrugi pristopi? Na kakošen način se more pri posojilnicah denar na posodo dobivati? Kako so sploh posojilnice urejene? O teh vprašanjih bomo prihodnjič govorili. Danes hočemo samo povedati, da so take posojilnice veliko boljše od bank, kjer se tudi denar vlaga in posojuje. O bankah in posojilnicah namreč piše ljubljanski časnik „Slovenski Narod“ tako-le:

„Pri bankah je navadno združeno mnogo malih kapitalov v veliki delniški kapital, ki vsled tega uživa obširen kredit. Pri hranilnih in posojilnih zadrugah pa je združenih več ali manj oseb, da si s tem pridobé potrebni kredit. Tudi pri posojilnicah uloži vsak zadružnik nek znesek, kar je nekako jednako delnici, pa v tem ko pri delničarji (pri bankah) poneha vsako poročstvo nad zneskom vplačane delnice, zavezan je vsak zadružnik pri posojilnici, ako je zaveza neomejena, z vsim svojim privatnim imetkom za posojilnične dolžnosti. Uložniku pri posojilnici se tedaj ni bati

Podlistek.

Nekdaj in sedaj.

„Težka, kaj težka je dandanes kmečka butara! Kmet je trpin; rojen menda samo zato, da trpi!“ Tako ljubi moji, vas slišim zdihovati od Save do Kolpe, od Ljubljane do Krke; — tako zdihujejo kmetovalci tudi drugod po Slovenskem.

Kmet je trpin! to verjamem, vem tudi jaz. Kdo bi le popisal njegove bolečine! Res, moral bi imeti drugačno besedo kakor jo imam jaz; moral bi biti bolj skušen, kakor sem jaz, če bi hotel kmečko nadlogo v današnjih dneh na tanko popisati! Pa kako tudi ne? Poglejmo nekoliko!

Svoje posestvo, bode naj že majhno ali veliko, obdeluje v potu svojega obraza od zore do

mraka — in skorej bi smel pristaviti — od mraka do dne! Vsaj vemo kolikokrat si mora še noč prikrajšati, da opravi svoje težavno delo. Le glej ga, kako ti koplje in orje; le glej, kako kida, vozi in trosi gnoj, kako pripravlja in privaža kolje za vinograd! Preštej, če moreš kaplje vročega potu, ki mu padajo z zgrbančenega čela ob košnji in žetvi, ob mlačvi in beratvi! Da, kmet je trpin!

Pa zakaj se toliko trudi? ali zase? Rad bi pač imel kak boljši grižljaj; rad bi pač, da bi si opomogel vsaj toliko, da bi mogel le nekaterekrat v letu si privoščiti to, kar je želel svojim francoskim kmetom kralj Henrik četrty, da bi imel namreč ob nedeljah pišče v loncu. Pa ga li ima kedaj? Veliko jih je, posebno po Dolenjskem, ki bi bili zadovoljni, ako bi imeli vsaki dan le črnega kruha; — še tega jim nihče ne lomi!

e.
ačkovec (Me-
ladovica (Me-
ič, Metlika,
ebei Metlike
adovica (Me-
blar, Kru-
emaš, Čr-
lrič, Brezje,
Črnomlju
3. (120 gld.
v Svibniku,
Zemljišče Iv.
v Metliki.
nj. 3400 gld.
Dvornika

bra 1884.

n vagi	fl.	kr.
lik	255	185
	140	95
	165	175
	165	156
unt	55	46
funt	35	42
unt	2	10
funt	30	30
"	28	30
"	20	6 10
žen	9	5 80
redro		
"		

[4—1]
venca,
4 kr. in
ilir,
škapu-
vno kar
ihelu v
ajecu
Krajec.

niti za jeden krajcar svoje uloge, tem menj, ker pri posojilnici vsak zadružnik pazi, da se z denarjem vestno ravna, kajti on ve, da pri izgubi zadružnega kapitala bi se segalo na njegovo lastno premoženje.

Vzemimo posojilnico, ki ima 300 do 400 udov, največ kmečkih posestnikov; vsak ud da ima le 1000 gld. premoženja, tedaj imajo vsi skupaj kapitala od 300.000 do 400.000 gld. Taka posojilnica daje tedaj popolno varnost za to svoto, in ker svoj denar nalaga na varna mesta, lahko se jej zaupa še jedenkrat toliko.

Ko bi tisti gospodje, ki so svoj denar v slepi zaupnosti nosili v eskomptno banko v Ljubljani, naložili ga bili v slovenskih posojilnicah, ne trebalo bi se jim zdaj kesati, da so tako neprevidno ravnali. Morda pa se jim je zdelo imenitno, kar je stari slovenski greh, da je banka nosila nemški pečat in od Nemcev bila ustanovljena, posojilnice pa zategadelj niso vredne zaupanja, ker so slovenske in jim na čelu izkušeni, požrtvovalni rodoljubi, ki tiho pa uspešno delujejo in se izogibajo sleparstva.

Tako ljubljanski list pové resnico kar naravnost. Mi pa dostavljamo, da se tudi pri posojilnicah lahko zgodi goljufija in tatvina ali kaj enacega, ako bi se nepoštenim ljudem preveč zapupalo, ali pa ako iz poštenjakov postanejo nepoštenjaki tisti, ki posojilnico vodijo.

Zatorej bodi varčen!

Težko ti je, dragi kmetovalec, dan danes krajcar prislužiti, težko ti je pridelke, ako jih imaš nad domačo potrebo, v denar spravljati. —

Dobil si navadno le malo novcev za obilico pridelkov, ki so te stali mnogo obdelovanja; zato glej na vsak krajcar. Kupuj si le najpotrebnejših reči, katerih je za živež, obleko, gospodarstvo in gospodinjstvo treba! Prihrani si denarja zlasti

za davke, katere imaš plačevati pred vsem drugim.

Ako znaš pisati, nasvetujem ti pomoček, s katerim se človek lahko navaja varčevanja ali „šparanja“, namreč: „Zapisuj si v posebno knjižico (dnevnik) vse dohodke in stroške!“ Iz navadnega papirja si lahko za malo novcev narediš knjižico, v katero na jedno stran dohodke, na drugo stran stroške zapisuješ, in to vselej, kadar-koli krajcar dobiš, ali kadar-koli krajcar izdaš. To te bode sčasoma privedlo do tega, da bodeš posebno dohodke z veseljem zapisoval, a stroške z nevoljo; a s tem se bodeš privadil, da te bode vést pekla in ti očitala, kadar ti bode med stroške zapisavati denar, ki si ga izdal za nepotrebne reči, ali ga morebiti celó zapravil, zaigral ali zapil.

Tak zapisnik ima še posebno vrednost, ako zapisuješ vanj tudi cene, po katerih si blago kupil ali prodal.

Take zapisnike od vseh let shranjuj, da se bodeš ti in morebiti tudi tvoji otroci še ravnali po njih, zlasti kar se tiče cén.

Prilike, denar shranjevat in na obresti dajati imaš itak dosta. Ako jih ne zaupaš potrebnemu bližnjemu sosеду ali žlahtniku, vložij jih v ljubljansko hranilnico. Ako ti je to preveč od rok, shraniš jih lahko pri posojilnici, postavim v Metliki, ali pa v Krškem, kedar se bode tudi tu osnovala. Najprilicnejše pa je denar shraniti na poštah, s katerim v zvezi so zdaj c. kr. hranilnice, velika dobrota za vse ljudstvo.

Veliko pijače — veliko dače.

Na Štajerskem pravijo slovenski kmetje mesto davek „dača“. Ondi ljudje več beró, kakor na Kranjskem. Imajo slovenski list, ki se imenuje „Slovenski Gospodar“, katerega prav radi prebi-

Kmet se trudi. Ali ko proda jeseni svoje pridelke, mu veliko odnese neizprosljivi davkar, nekaj požre neizogibno potrebna obleka in obutev — drugo interesi za dolgove, katere ima na svojem posestvu! Kaj njemu ostane? Malo, tako malo, da se ravno preživi. „Za umreti preveč, za živeti premalo!“ Otroci so mu razcapani, le nagota je za silo pokrita; mraz pa ima pravico do telesa na vseh udih njegovih. Žena zdihuje, ko jej mnogokrat primanjkuje za sol in zabelo; — in on sam? — tolaži si lakoto z delom!

Pa ubogi kmet ti imaš še družih nadlog, da je groza, dobro vem, vsaj sem se sam rodil pod kmečko streho! — Skrbno si se trudil in potil, da bi svoje otroke spravil na noge. Tolažil si se: pomorejo mi, ko odrasó. Svoja stara leta bom živel vendar nekoliko bolj brezskrbno; zmeraj

menda ne bode truda, tudi záme mora priti enkrat počitek! — In res — lepo, kakor sveče so rasli tvoji sinovi, veselje jih je bilo videti — tvojega Franceljna, Jožeta in Janeza! Sosedje so za njimi kazali, ko so ti krasni mladenči stopali po vasi. Vesel si jih bil, in res so ti jeli pomagati. Boljše bode, si djal. — Pa glej, eden za drugim so dobili povabilo za vojake; — in ker so bili čvrsti in močni, so ti vzeli vse; Solza ti je vsikdar stopilá v oči; tvoja žena je britko tožila, pa zastonj! — Star se moraš zopet sam truditi, ker si hlapca najeti ne moreš.

Vojska je nastala, recimo tam v nesrečnej Bosni. Tvoji sinovi morajo doli. To je hudo — Ali še hujshe pride: čez nekaj časa zveš, da je enega vrgla v grob ondi huda mrzlica, drugega so zaklali Turki in tretji se ti je vrnil domov

vsem
ek, s
a ali
ebno
stro-
malo
stran
in to
r-koli
o do
t za-
š pri-
kadar
izdal
ravil,

rajo. V tem časniku smo brali o starem sloven-
skem davku to-le:
„Vojaštvo stane vsako leto silno veliko de-
narjev, katerih si morajo davkoplačevalci od ust
pritrpati in državi za njeno varnost dajati. Vse
države po Evropi so silno oborožene. Odložiti orožja
ne more nobena, ako ga vse ne odložijo. To pa bi
mogoče bilo le, ako bi si namesto s krvavim klan-
jem narodi svoje prepire razsojevati dajali po
razsodnej sodnji, katerej bi papež lahko predsedo-
val. Dokler se to ali kaj podobnega ne zgodi, tr-
peli bomo silnih stroškov za vojaštvo. Vendar
vsi vojaški potroški so skoraj neznatni, ako jih
primerjamo stroškom, katerih imajo pijanci za
upijančljive pijače. Številke nam to pojasnijo. Fran-
cozi potrošijo za vojake vsako leto 600 do 700
milijonov frankov. Toda za gasenje silne žeje po-
trebujejo 1800 do 2100 milijonov frankov. Angleži
tudi močno pijejo. Njihovo vojno brodovje (barke),
ki jih dela gospode na morji po celem sveti, stane
vsako leto 660 milijonov frankov. Pijanci njihovi
potrebujejo mnogo več, l. 1882 so zapili 2520
milijonov frankov. Zastran pijančevanja so posebno
Nemci na glasu. Belgijanci imajo pregovor: pije
kakor Nemec, in Italijan pravi: e inebriato come
un Tedesco t. j. pijan je kakor Nemec. Številke
potrjujejo ta pijani sloves. Kajti nemška straho-
vito močna vojska stane na leto 500 milijonov
frankov, a veliko več zapijejo nemški pijanci, nam-
reč 2250 milijonov frankov. Na vsakega Nemca
povprek pride uže po 13 in pol litra šnopsa in 86
litrov piva. Sploh dokazano je, da evropski na-
rodi, to pa oni, ki svoje omike sami nikoli pre-
hvaliti ne morejo, veliko več denarjev zapijejo,
kakor za vojake potrošijo. Dokazano je toraj tudi,
da je davek res silno velik, katerega si ljudje za-
voljo svojega pijančevanja sami nalagajo.

ako
o ku-
la se
avnali
bresti
po-
ži jih
eč od
tim v
ti tu
na na
ranil-

Žali Bog, tudi pri nas so začeli ljudje silno
pijančevati in zlasti nesrečni šnops v sebe ulivati.

mesto
or na
tenuje
prebi-

i en-
eče so
eti —
lje so
stopali
poma-
n za
n ker
olza ti
ko to-
m tru-

rečnej
o —
da je
ruzega
domov

bolan. Senci podoben tava okrog, nosi v sebi črva,
ki mu bode kmalu končal življenje: — ti kmet
pa si sivolas večji trpin, kakor si bil v svojej
mladosti!
Koliko težav bi ti lahko naštel; pa naj bode
dovolj, vsaj že te pretresejo človeka.
Pa trpinu je treba pomagati, ali ga vsaj po-
tolaziti. Tudi jaz bi to rad storil. Pa kako? Po-
dajal ti bom v tem listu nektare lepe nauke. Naj-
prej pa ti bom pokazal prav po domače, kako se
je včasih godilo ljudem. Prepričal se bodeš, da
še veliko hujše kakor sedaj tebi, — in tudi to
ti bode v tolažbo. Pokazal ti bom pa razun tega,
kdo je ubozemu človeku zmanjšal vsaj nekoliko
to revo — in ti ga boš imel še raje kakor ga
imaš sedaj.

(Dalje prih.)

Za duševni in časní blagor narodov vneta
katoliška duhovščina si prizadeva pri nas in tudi
drugod z verskimi in нравstvenimi sredstvi zabra-
niti to zlo, zlasti s sv. misijoni in društvi v pospe-
ševanje treznosti. Tudi zdravniki, kolikor jih je
za blagor ljudij res zavzetih, odsvetujejo povsod
pijančevanje. Eden izmej takšnih vračnikov je
slavni Richardson, ki pravi: „ako zdrav človek
stoji, udari žila 71krat, če se vsede na stol, 70krat,
če se pa uleže, 64krat. Ko se tedaj zvečer spat
uležemo, umiri se srce toliko, da žila samo po
64krat udari v minuti, torej po 10krat manjše
kakor če po dnevi hodimo in delamo. To stori
v 1 uri po 600 udarcev in v 8 urah po 5000
udarcev manjše. Tako se srce spočije v noči, da
človek potem zdrav in krepek po dnevi lahko dela.
Vendar to se godi le, ako trezni v posteljo pri-
hajamo. Drugače je, če se upijamimo pred spanjem.
Tedaj srce ali žila ne stori po 10 udarcev v
minuti manjše, ampak več, tako da jih v 8. urah
pomnoži za okolo 15000. Ubogo srce se ni spo-
čilo, ampak se po noči čezmerno utrudilo. Zato
pa človek drugi dan komaj iz postelje vstane, je
ves utrujen, za nobeno delo ni sposoben. Pravijo,
da ga lasje bolijo, v resnici pa je srce zdeleno.
S časoma se tako zdela, da mora človek začeti
hirati in naposled pred časom — umreti.“

Dolenjci! prodajmo rajše vino, kakor da bi
ga sami po nepotrebnem srkali.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu.

Dunaj. Armada naša bode dobila dva nova
regimenta, železniškega in telegrafjskega. Ta
dva bosta ob času vojske hitro postavljala po-
trebne železnice in telegrafe za vojsko.

Na Kranjskem bodo kmalu nove volitve v
kupčijsko in obrtnijsko zbornico, ki zagovarja ko-
risti kupčijskega in rokodelskega stanú.

Na Štajerskem se bode po novi postavi
vpeljal nov v i n c a r s k i r e d, ki bode razmere,
pravice in dolžnosti med obdelovalci in med po-
sestniki vinogradov z nova uredil.

V Mariboru je sklenilo slovensko politično
društvo, naj se volijo v državni zbor le prav od-
lični slovenski in jugoslovanski domoljubi. Res je,
treba je!

Na Koroškem so bili pred 16 dnevi močni
potresi. Tudi v Zagrebu so ga precej čutili.

Da bi močni potres pretresel tudi dušo trdim
nasprotnikom na Koroškem, na Hrovaškem pa Mad-
žaronom!

Na Salcburškem bi si radi ustanovili ka-
toliško vseučilišče, za kar imajo uže precej de-
narja.

Kaj je novega po širokem svetu.

Rim. Kaj se čuje novega o sv. očetu? — Navada je, da božični večer kardinali častitajo sv. očetu, kot Jezusovemu namestniku na zemlji. V odgovoru navadno opišejo potem kako se godi katoliški cerkvi po svetu. Zahvaleč se za voščila, rekli so sv. oče, da je njih stanje in položaj tako rekoč neznosen. Ravno pretečeno leto je to zopet jasno pokazalo. V sedanjem stanju ne zamorejo še dela krščanskega usmiljenja prosto in svobodno izvrševati. Ko je preteklo leto morila kolera ljudi po Rimu, hoteli sopolag Vatikana, kjer prebivajo, ustanoviti bolnišnico ter jo vzdrževati na lastne stroške. Ali zlobnost si je z vsemi mogočnimi sredstvi prizadevala, da to zabrani, da bi sv. oče ja v polni meri čutili, v kakih stiskah so. — Dalje se pritožijo nad tem, da se sme v Rimu, središču kerščanstva, svobodno širiti luteransko krivoverstvo, in tako trgati in rušiti najdražja vez Italije, edinost sv. vere. Tudi se pritožijo o nameravani postavi, po kateri se bodo smeli zakoni ločiti v nasprotju z nauki in načeli svete cerkve. Potem pa sklenejo sv. oče tako-le: „Če bode dopadlo Gospodu, da odvrne toliko zlo od laške dežele, hočemo mu to povrniti z čutili najtoplejše hvaležnosti. Vendar se gledé na sedanje okolščine ne moremo znebiti težkega strahu. V nasprotju s častjo in neodvisnostjo papeštva, kakoršen je sedanji položaj že sam na sebi, opovira najvišjega pastirja, v prostem izvrševanju njegove najvišje oblasti, kakor se kaže pri vsaki priliki. In ko od dné do dné mi čutimo huje težu tujega vladarstva, spoznava tudi katoliški svet nemogočnost, da bi se sprijaznil s tem našim stanom ter ostal miren.“

Včlovečeni božji Sin, ki je še kot otrok, ušel preganjanju brezbožnikov ter prenovil s svojo božjo močjo obličje zemlje, gotovo ne bode opustil priti na pomoč svoji zatirani cerkvi in zboljšati položaj svojega nevrednega namestnika. Naj pa tudi katoliki po vesoljnem svetu pospešujejo božje usmiljenje z neprenehano molitvijo, še bolj pa s popolnim krščanskim, veri in zapovdim, katere spoznava, primernim življenjem“. Tako so sveti oče opisali svoj položaj.

Iz Španskega se čujejo slabe vesti — o strašnem potresu. Še je v spominu marsikateremu, koliko strahu in groze je pred leti vzročil silen potres v Zagrebu. Zadnje dni preteklega leta pa je zadela ta strašna šiba božja Špansko deželo. Mesta, vasi in druga poslopja so letela na kup, da bi človek mislil, bliža se sodni dan. Cerkve se rušijo, da si ljudje ne upajo več notri. Nad tisoč ljudi je našlo naglo smert pod razvalinami, mnogo pa je bilo ranjenih in poškodovanih. V Alkunkulasu, v pokrajini Granadi, se je razpočila

zemlja med strašnim potresom in podzemeljskim bobnenjem in pogoltnila cerkev do križa na zvoniku v sé. Vzevajočem strašnem prepadu je našlo tudi mnogo ljudi in živali naglo smert. Ne da se preceniti škoda, ki jo je vzročil potres v nekoliko trenutkih. Ni čuda, da so ljudje vsi zbegani in beže, kamor koli li kedo vé in zna. Ravno te dni je bilo brati po časopisih, da se nad štirideset tisoč ljudi iz pokrajin Granade in Malage misli izseliti.

Nekaj nad sto let je preteklo, kar je jednaka nesreča zadela Španski polotok. V 1. dan novembra 1755. leta je v nekoliko trenutkih bil Lizabon, glavno mesto Portugalije, kup razvalin in nad trideset tisoč ljudi je v njih našlo svoj grob. — V najnovejšem času je jednaka nesreča zadela tudi laški otok Iskija. V temni noči se je jela tresti zemlja in hiše podirati da je bila groza.

Sv. oče Leon XIII. so nesrečnim Španjcem poslali štirideset tisoč frankov t. j. v našem denarju blizo dvajset tisoč goldinarjev.

Reši nas, o Gospod, šibe potresa!

Piše se nam:

Iz Kandije 10. jan. Prošeni smo naznaniti, kar se najboljšé v „Dolenjskih Novicah“ zgodi, da bi kočevska hranilnica rada sto tisoč (100.000) goldinarjev razposodila. Ona posojuje denar po 6 od sto, zraven tega se mora pa še tri in pol gold. kapitala nazaj plačevati. Tedaj skupaj 9 gold. 50 kr. za eno leto od vsacih sto goldinarjev. Zastopnik hranilničen je v Novem mestu g. Gratzner, vodja pri gruntnih bukvah, kateri tudi vsakemu rad pojasni stvar, če ga pridete vprašat. — Ljubljanska hranilnica posodi do zneska 400 gold. po 4 od sto, kar je nad 400 gold. pa po 5 procentov.

Sodražica. V soboto, 3. t. m. stekla je psica tukajšnjega posestnika K., ter ravno iz šole gredočej šolske mladi ne samo velik strah naredila, ampak tudi tri dečake v uoge vgriznila in popadla tudi starega moža. Ogrizla je tudi druge živali, zlasti priklenene pse. Govori se, da je bila baje pred dobrimi štirinajsti dnevi ta psica se svojim gospodarjem na tržnem dnevu v Ribnici; na ta dan je bila pa stekla tu psica g. adjunkta N., katera je bila mnogo psov ugriznila, predno so jo mogli ubiti. Popadena je bila tudi ta psica. V sredo, t. j. 7. januarja, prišel je bil to zadevo pregledovat živinozdravnik iz Kočevja g. Perdian. Upamo, da bode ta potrebne korake storil, da se bode tudi tukaj „pasja kontumacija“ uvedla, kakor se je v Ribnici.

Gospod c. kr. okrajni glavar Hočevar je šel radi bolezni za tri mesece v pokoj, da si zdravje poboljša; njegovo mesto zastopa g.

jskim
zvo-
našlo
la se
neko-
egani
no te
štiri-
lalage

dnaka
ovem-
zabon,
ad tri-
grob.
zadela
e jela
za.

njcem
n de-

c. kr. okrajni komisar Toman in c. kr. de-
želna vlada poslala je še g. Viktorja Parma
v potrebno podporo.

V kočevskem okraji so nekateri posestniki
in trgovci imeli precejšnje svote v „eskomptnej
banki“ v Ljubljani shranjene, in ti se bojé zgube.
Pri tej priliki si ne moremo kaj, da ne bi na
Kočevanje opozorili, kateri so si osnovali svojo
mestno posojilnico, ki vrlo napreduje. Za slo-
vensko krajino našega političnega okraja bi tudi
dobro služila posojilnica, ki bi naj svoj
sedež imela v Ribnici ali pa v Velikih Lašičah.
Tukaj se vam ponuja, vrli narodnjaki v ribni-
škem in velikolaškem sodnijskem okraji, prilika,
da pomagata prebivalstvu, da bode zamoglo lahko
na varen način svoje pridobljene novce vlagati,
si pa tudi pomoči iskati. Enako temu bi se tudi
obrtinja zelo povzdignila. Zatoraj na noge!

Iz Velikih-Lašič. Prisrčno pozdravlje Do-
lenjske Novice! Lahko smo ponosni, ker imamo
Dolenjci svoj list. Naše ljudstvo je zelo vneto
zanj, kar priča mnogoštevilna naročba. Ako od
drugod tudi tako obilno pristopajo v vašo vrsto,
kar iz srca želimo, kmalo postal bode list ted-
nik. Da bi le! Tu pri nas imate vrlega moža,
ki goreče-živo zastopa vašo reč. Pa tudi zelo
mikavna je nastavljena nizka cena, ki slednjega
spodbada in vabi k naročbi. Prav tako! Marsi-
kdo pobral bode, list prebirajoč, kako dobro
drobtinico ter jo ohranujoč, porabil v lastni
prid. Tudi revnemu kočarju omogočili ste koristno
berilo, ki mu bode pravo vodilo na poti živ-
ljenja do boljše bodočnosti. Zares, potrdilo se
bode: Al' vse drugač Dolenjcem solnce sije...
Iz srca toraj: Najboljši vspeh!

Srečno prestali smo staro leto, katero ni
bilo, zlasti o začetku, kaj ugodno. Konec bil
je boljši in Bog daj, da bi bilo nastopno novo
prav dobro. Pa, kaže tako. Pri nas duševni
razvoj čedalje bolj napreduje, sloga, zavednost,
celo prijateljstvo, katero je bilo popolnoma ob-
tla vrženo, se po želji vrača; tudi društveno
življenje se nekako veselo giblje. No, saj vedno
velja zlato pravilo: Kakoršen gospodar, taka
družina. Hvala Bogu! imamo dobre predpostav-
ljene, dobre gospodarje. Vsi smo vneti zanje,
ljubimo jih in cenimo visoko. In kdo bi jih ne?
Pri njih so vrata slehernemu odprta, odprte so
nam njih roké, odprto je srce. Ljubeznjivo je
sprejet revež in bogatin, slednjemu se godi pra-
vica, da se zadovoljen vrača na svoj dom. Do-
mači jezik ima povsod prvo mesto, zanj je vnet
visoki in nizki. To pa veselo upljiva na vse
razmere. Kmetič bo tem raje skrbel za izomiko
svojo in svojih, in to ravno pa mu bode pri-
neslo pravo srečo. Zginila je mržnja do višjih,
kajti vsak je prepričan, da ima pred seboj moža,

ki goji ljubezen do bližnjega, kar daje največjo
vrednost, kar je najvišji namen človeške
izobražbe. Zginila bode sčasoma vsaka
sila, kajti izdala bode lepa, dobrohotna beseda.
Vremena Kranjcem bodo se zjasnile, pel je naš
slavni pesnik. Res je; pri nas se je jelo
jasniti; blažilno solnce, ki je duša vsega življenja,
ki daje vsemu plod, rast, cvet in sad, veselo
vstaja in jelo je ogrevati vse, kar se giblje in
živi. Privoščimo tudi drugim tako. Zato radostno
vskliknemo:

Živé naj vsi narodi,
Ki hrepené dočakat' dan,
Da, koder solnce hodi,
Prepir iz sveta bo pregnan;
Ko rojak, prost bo vsak,
Ne vrag, prijatelj bo mejak!

Gospodarske stvari.

Poduk našemu kmetu.

** Najzanesljiviši in najložji pri-
pomoček spoznati natorno od ponare-
jenega vina. Pripravi kozarec čiste studenč-
nice, vendar ne popolnoma polnega. Nalij potem
vino, katero hočeš poskušati če je natorno v stek-
leničico kake tri palce veliko, katere vrat je vsaj
pol palca širok. Nato zavrni to steklenico in po-
stavi za palec globoko v kozarec čiste studenč-
nice, in tresi jo v vodi nekoliko časa. Ako je
vino natorno ne bode se ti voda v kozarcu kar
nič spremenila, ampak vino ostane vrh
vode in v mali steklenici; kar je naravno, zato
ker je vino ložje od vode. Če pa vino ni natorno,
ampak narejeno iz špirta, potem pobarvano in še
kaj drugega primešano, se ti bode voda precej
pobarvala, nekaj mešanice pade na dno kozarca
in namesto vina v zgornjej steklenici ostane ti
nekoliko sladkega špirta, kar si pred pokušnjo
imel morda za najboljši šampanjec, pikolit i. t. d.
Kdor ljubi ekstravina, kakor pravimo po domače,
in hoče želodec nepokvarjen ohraniti, naj napravi
to lahko in zanesljivo poskušnjo in prepričal se
bode, koliko je dandanes ponarejenega vina.
Med desetimi sortami tako imenovanega vina v
flašah ali buteljah pred ko ne še eno ne bode
natorno. Mene je izkušnja podučila; naj poskuša
še kedo drugi.

** Mazilo ali kit, kedar konjem
razpokajo kopita. Vzemi 2 dela „Guta-
perče“, ogrej jo v gorki vodi in zreži jo v koš-
čke, orehom podobne. Prideni potem en del „amo-
njakove smole“ in v dobro pocinjeni posodi obojno
zmes toliko časa nad žrjavico drži, da se vse
stopi in rujavo postane. Kedar hočeš to mazilo
rabiti, razpokana kopita prej dobro osnaži, mazilo
ogrej in z noževno klinjo poke zamaši in pogladi.

maniti,
zgodi,
i so č
osojuje
pa še
Tedaj
cih sto
Novem-
bukvah,
če ga
posodi
je nad

ekla je
avno iz
ik strah
e vgriz-
grizla je
Govori
sti dnevi
m dnevu
tu psica
sov ugri-
ta je bila
a, prišel
avnik iz
e ta po-
di tukaj
Ribnici.
č e v a r
koj, da
ustopa g.

Mazilo se s kopitom tako sprime, da lahko konja precej podkuješ, brez kake škode za kopito. Guta-perča je na prodaj v glavnih štacunah, amonijakova smola v apotekah, in če je štacunar ravno ne bode imel pri rokah, pisal bode ponjo v Ljubljano in v par dneh jo imaš.

* * Cepiče za cepljenje sadnega drevja naj se porežejo do konca februarja. Prav zgodaj naj se cepijo črešnje.

Domače vesti.

— V praznikih so bili ljudje pri nas kaj veseli, ko so dobili „Dolenjske Novice“ v roke. Dopadle so se jim zelo in so jih hvalili, češ, da res vsakemu človeku umevno pišejo. Tudi veliki časopisi slovenski v Ljubljani in Trstu so naš list pohvalili. Zato se bomo res še bolj potrudili obljubo spolnovati, ter tako pisati, da bodo naši ljudje radi brali. Povedali jim bomo pa tudi marsikatero morebiti bridko resnico. Zakaj naši dolenjski kmetje, kakor tudi drugod, akoravno so dobrega srca in tudi bistro glave, imajo vendar v svojo škodo še marsikatero napake. Teh se morajo znebiti, da se jim bode kdaj bolje godilo.

— („Oratorij“.) V nedeljo po novem letu in pa sv. treh Kraljev dan smo imeli tukaj v mestu prelepo igro „Oratorij“ v naši gimnaziji. Pa kaj je to „Oratorij“? — Povem le ob kratkem, da se je kazalo v živih podobah, kako so Odrešenika pričakovali, kako je bilo oznanjeno rojstvo Njegovo, kako so ga molili pastirji, modri i. t. d. Vse to, kar so kazale podobe, so pa pevci pripovedovali za zagrinjalom z res izvrstnim petjem. Da bi bili vi slišali, kako je milo donelo na ušesa! Petje je bilo slovensko, ne kakor lani nemško. Prav hvaležni smo zato našemu g. gimnazijskemu vodju, ki nam je predstavo napravil. Ali nekaj bi bili želeli drugače: preveč se je tirjalo od tistih, ki so hoteli videti: za prvi prostor 1 gld., za srednjega 60 kr. in za zadnjega 50 krajcarjev. Tudi kmet ali rokodelce bi rad videl in slišal kaj lepega, ali pol goldinarja težko utrpi. — Če bode drugo leto zopet ta prekrasna igra, upamo, da vas bomo lahko povabili, da jo pridete gledat za manjšo ceno.

— („Duhovni pastir“.) Tako se imenuje list, katerega izdaja v Ljubljani „katoliška bukvarna“, vredeje ga čast. gosp. A. Kržič, nunski katehet. Ta list je pred vsem namenjen za duhovne gospode, zato pač ni naša dolžnost, da bi vam kmetom ali rokodelcem kaj več o njem govorili. Ali vendar nekaj lahko povemo

kar bode morebiti vsaj tega ali unega zanimalo. List prinaša zlasti cerkvene govore ali pridige, in sicer ima prvi zvezek od novega leta pa do tretje nedelje po razglasenju Gospodovem za vsaki praznik in nedeljo dve pridigi, eno daljšo, drugo krajšo, ki podaja res v kaj lahko umevnej besedi prelepih naukov, — na zadnje pa še mično premišljevanje prilik Jezusovih. Prvi zvezek pripoveduje, kako nam kaže prilika od figovega drevesa usmiljenje božje.

Mi želimo prosto ljudstvo podučevati in sicer na podlagi naše sv. vere, — v sestransko „Duhovni Pastir“ dela isto po svoje, v duhovnih rečeh; zato pač smemo reči: Komur je mogoče in ima veselje, naj se ga naroči v Ljubljani pri „katoliški bukvarni“. Žal mu ne bode. Velja pa 4 gld. za celo leto.

— (Občinske volitve.) V Mokronogu je bil za župana izvoljen g. Anton Pižmaht.

Pri volitvi novega zastopa za občino Škocijan (okraj krški) bil je za župana izvoljen Josip Globevnik, za občinske svetovalce pa Matija Rohrmann, Janez Vovko, Josip Jarmančič, Martin Matko in Matija Povše. Škocijanci zidali bodo spomladi tudi novo kaplanijo. Potreba je bila že velika!

Pri občinski volitvi novega občinskega zastopa za občino Studenec (okr. krški) bil je za župana izvoljen Matija Seljak, za občinske svetovalce pa Josip Lekše, Matija Koračin, Josip Androjna, Franc Novšak in Franc Komljanec.

— († Umrl) je prečastiti g. Janez Kovachič, dekan v Trebnjem. Dopolnil je 78. leto svoje starosti in služboval kot duhovnik nad 52 let, ter je bil tedaj zlatomašnik. Cel čas svojega življenja delal je umrli dekan neutrudno in zelo uspešno na cerkvenem polju in se je vselej odlikoval z ljubeznijo do svoje domovine. Zlasti se je za šolo zelo trudil ter jo podpiral kjer in kakor je mogel. Bil je tudi do konca svojega življenja predsednik krajnemu šolskemu svetu v Trebnjem. Zaradi njegovega človekoljubja, njegove sosebnosti in vsestranske izobrazenosti slavilo in častilo ga je vse. V priznanje njegovih zaslug za cerkev in deželo podelili so mu tudi presvitli cesar leta 1883 viteški križ Franc Josipovega reda. Bodi vzglednemu dušnemu pastirju zemljica lahka! — Tudi v Novem mestu je umrl 6. t. m. znani stotnik (hauptman) Simunič za rakom v ustih.

— († Imeniten slikar ali malar Janez Wolf) je umrl v preteklem mesecu v Ljubljani. Rojen je bil l. 1825 v Leskovci na Dolenjskem. Na Kranjskem skoraj ni cerkve, kjer bi ne bilo kake Wolfove malarije, posebno je lepo zmalal od zunaj Šenklaško cerkev v Ljubljani.

imalo.
ridige,
pa do
am za
daljšo,
nevnej
mično
zvezek
rovega

ati in
ransko
hovnih
nogoče
ubljani
bode.

o kro-
Anton

o ško-
zvoljen
Matija
Martin
i bodo
bila že

ga za-
bil je
ke sve-
Josip
janec.

z Ko-
8. leto
nad 52
is svo-
dno in
se je
novine.
odpiral
konca

lskemu
oveko-
izobra-
iznanje
lili so
i križ
u duš-
Novem
ptman)

ar Ja-
Ljub-
na Do-
kjer bi
je lepo
ubljani.

— (Otrok zgorel.) V Studenški fari je ležal otrok v postelji preblizo peči. Postelja se je vnela, začela goreti in otrok se je tako opeknel, da je vsled tega nedolžno dušo zdihtnil. Stariši, pazite bolje na svoje otroke, ki so dar božji!

— (Zmrznil.) Na Sveti večer hotel je 10 let stari dečko Stefan Zakrajšek, ki je služil v Bošteli pri Turjaku k popolnočni maši. Med potom spil je z dvema drugima fantinoma trideset litra žganja, potem pa se je podal sam naprej. Najbrže od žganja omamljen obležal je v snegu in zmrznil. Še le nekaj dni pozneje našli so ga mrtvega. — Glejte, kaj žganje dela!

— (Volka je vstrelil) posestnik Franc Mišmaš v Ambrusu v bližini svoje hiše. Divja zver je bila prav velika.

Razne vesti.

* (Cudna stava.) Mlad bogatin na Angleškem je stavil lani ob novem letu, za 100.000 gld., da bode celo leto pod milim nebom prenočil. S primerno obleko je to storil natančno do svetega večera. Na sveti večer pa se je bil preveč napil in policaji so ga radi pijanosti peljali pod streho — v zapor. Zavoljo tega je zgubil stavo.

* (Velike goljufije in hudodelstva) so se godile proti koncu lanskega leta v imenitnih mestih našega cesarstva. Na Dunaji je prvi uradnik eskomptne banke pokradel in zapravil čez dva milijona gold. in se potem — vstrelil.

Pri drugem denarnem društvu je eden okoli 70.000 pogoljufal in se potem tudi vstrelil. Dva ali tri druge goljufive uradnike so zaprli. — V Ljubljani se je tudi direktor eskomptne banke vstrelil, ker je bil banko oškodoval za kacij 100.000 gld.

Veliko ljubljanskih bogatinov in nebogatinov bode zdaj škoda trpelo, ker so zaupali tej banki, o kateri se jim ni sanjalo, da je tako v slabih rokah. Temu je bil vzrok ta, da je ta ljubljanska banka posodila preveč imenitnemu fabrikantu Činkel-nu, ki je pa tudi na nič prišel. O kaj bo, ko so ljudje prišli ob vest in ob vero!

* (Na Moravskem) so na novega leta dan pri vseh cerkvah eno uro s vsemi zvonovi zvonili v znamenje, da se začne tisučletnica smrti sv. Metoda.

Smešnice.

Velika ploha prisili memogredoče v cerkev stopiti. Predragi prijatelji! reče pridigar vstopivšim, dobro vem, da je mnogim cerkev za plajš, s katerim svoje grehe zakrivajo, vidim pa v prvič, da vam je tudi namesto marele prav dobro služila.

Zdravnik pregleduje ranenčevo glavo in ugiblje, če so ali niso tudi možgani kaj ranjeni. Ste prav brez skrbi, odgovori bolnik, ker možgan nimam, zakaj, ko bi jih bil kaj imel, ne bi bil šel se pretepavat.

Kaj mi je storiti, prasha oče zdravnika, moj sinko je miš požrl, katere ne spravimo po nobeni ceni ne gori ne doli? — Zdaj naj poje še mačko, ta bo pa že miš vjela, je odgovor zdravnikov. — Dober svet se ne da tudi vselej izpeljati.

Rešitev ugank

(v 1. št. „Dolenjskih Novic“.)

1. Deset (božjih zapovedi).
2. Pet (cerkvenih postav).
3. Nekoliko mlajši, kakor svet.
4. Sveta hostija.
5. Pet in pol (pet cerkvenih postav in pristavek katekizma).

Rešil jih je prav g. Jakob Strajner iz Gotne vasi.

Uganke.

1. Kteri njivi imate 10 ogonov (krajev) in vsak ogon ima svoje različno ime?
2. Kdo je bil le nekaj dni mlajši, ko njegova mati?
3. Kaj je to: 4 noge, 5 rok, dvoje človeških trupel in vendar ena sama duša?
4. Po kateri cesti še nobeden ni hodil, ne vozil?
5. Kedaj in kateri osel je tako vrešal, da so ga vsi ljudje celega sveta slišali!

(Kdor do prihodnje številke reši vseh pet ugank, dobi „Dolenjske Novice“ celo leto brezplačno. Ako bode več rešilcev, odloči žreb ali lozanje.)

Vremensko prorokovanje za drugo polovico januarja.

Pozimi lahko za kratek čas vreme prorokujemo: ni velike škode, ako tudi prav ne zadenemo. Po leti bode treba pa že bolje paziti, ali pa molčati.

Časniki prorokujejo za zadnje dni tega meseca slabo vreme.

Bomo videli.

Skušeni vremenski pregovori za drugo polovico t. m. so:

Svet Fabjan in Boštjan (20.), sok v drevje gor pognan. — Če sv. Vinko (22.) ima solčno vreme, dobro za žito in vinske gore. — Če svetega Pavela (25.) dan je oblačen, bo trebuh črez leto velikokrat lačen; — če ta dan pa megla stoji, bo mnogo bolanih ljudi. — Lepo in jasno preobrnjenje (25.) je rodovitega leta znamenje. — Sv. Pavel zimi sleme dolj vrže. — Kakošno vreme je Vinkovo blo, takšno črez leto ostalo bo. — Prosinca mili, Bog se usmili. — Prosinca gorkota bo v jeseni sirota. — Prosinca mrzel, da poka, sadje v jeseni in moka. — Če prosinca ne zmrzuje, ne sneži, rado sušec to nadomesti. — V prosincu zelena ledina, bo slabo se gleštala živina. — Vidiš prosinca komarjev igrati, treba je s senom prav varčno ravnati. — Je prosinca mokvilo, bo grozdje slabo storilo. —

Eksekutivne prodaje.

V Metliki posestvo M. Petriča iz Bojanje vasi (1112 gld.) 21. januarja. — V Krškem zemljišče J. Horžena iz Črešnje (796 gl.) dne 17. jan. — V Mokronogu zemljišče Mart. Krešeta (305 gl.) dne 21. januarja. — V Krškem zemljišče Matevža in Jos. Soba iz Roviš (625 gld.) dne 28. januarja. — V Ribnici zemljišče Franciške Knol dne 17. jan. — zemljišče Janeza Skerbeca iz Ribnice (169 gl.) dne 7. februarja. — V Krškem posestvo Anc Judež iz Nove gore (182 gld.) dne 24. januarja. — V Metliki zemljišče Jos. Golobiča iz Kala št. 2 (450 gld.) dne 17. januarja. — Zemljišča N. Urha iz Metlike št. 198 (675 gld.) dne 17. januarja. — V Litiji posestvo Reze Laufar iz Peč (1087 gld.) dne 20. januarja.

Sejmi na Dolenjskem.

Za živino je 8. dan vsakega meseca v Ljubljani, prvi ponedeljek v vsakem mesecu pa v Novem mestu, — V Novem mestu torek po sv. Antouu, — v Kočevji 20. jan.

Na Štajerskem: V Artičah 25. jan., V Kapelah 17. jan.

Tržne cene 12. januarija 1885

1 hektoliter znese ravno 4 mernike in in 7 starih bokalov	v Novem mestu		v Ljubljani		v Kranji	
	nova	stara	nova	stara	nova	stara
Pšenica hkt. mr.	6 58	2 55	6 50			
Rež " "	6 40	1 85	5 04			
Ječmen " "	6 21	1 40	4 55			
Oves " "	3 77	95	2 92			
Soršica " "						
Ajda " "	4 88	1 65	4 55			
Proso " "	5 21	1 75	5 85			
Koruza " "	4 88	1 65	5 40			
Krompir 100 k. cent	2 80	1 56	2 86			
Leča liter bokal			8			
Grah " "			8			
Fižol " "			8 50			
Maslo kila funt	96	55	92			
Svinska mast " "	88	46	82			
Špeh, fr. " "	60	35	54			
Špeh prek. " "	80	42	72			
Jajca, jedno	2		3			
Mleko liter bokal	8	10	8			
Goveje meso kl. ft.	52	30	64			
Telečje " " "	52	30	74			
Prešičevo " " "	42	28	54			
Koštrunovo " " "			36			
Kurecina jedna	30		45			
Golobje, jeden	20		17			
Seno, 100 kil cent			1 69			
Slama, " " "			1 51			
Drva trde, kbm. sež.	2 71	6 10	7 80			
" mehke " "			5 20			
Vino, rud. 100 l. ved.	16	9	24			
" belo, " " "	10	5 80	20			

Loterijske srečke.

Trst	3. januarija	58	86	46	1	16
Gradec	10. januarija	60	22	24	54	62
Dunaj	10. januarija	32	56	79	71	23

Pri DOM. RIZZOLIJU lekarju pri ANGELJU

[5—1]

dobiva se

CVET

zoper protin in trganje,
po Dr. M. Brankovič-u. **Cena 50 kr.**

Šaljivi list**JURI S PUŠO**

nastopi II. tečaj v večji obliki ter velja za celo leto 3 gld., pol leta 1 gld. 50 kr., za četrt leta 80 kr. Denar in pisma naj se pošiljajo uredništvu „Jurja s pušo“ Trst.

[6—1]

Odgovorni urednik, izdajatelj in založnik J. Krajec.

Št. I. prinaša te spise:

1. Gorázd: Mi vstajamo! Pesem.
2. Dr. Fr. Detela: Véliki grof. Zgodovinski roman.
3. J. Trdina: Bajke in povesti o Gorjancih. 22. Pod hrúško.
4. Jos. Starè: Pisma iz Zagreba. IX.
5. J. Stritar: Pravo junaštvo. Podoba iz kmetskega življenja.
6. Ivan Šubic: Nekoliko črtic o krvi naši.
7. J. K.: Pastir in vila. Balada.
8. Fr. Wiesthaller: Slavni Slovenci. I. Dr. Jak. Zupan.
9. Svoimir: Drobne pési. 1. 2.
10. Janko Kersnik: Agitator. Roman.
11. Jos. Vesel: „Križanje Krista.“
12. Književna poročila:
S. R.: Werland de Graz.
13. Ivan Franke: Umetniške starine na Gorenjskem.
14. „*“ Petdesetletnica pesmi „Hej Slovani.“
15. — Slovenski glasnik,
16. Janko Kalan: Šah. [9—1]

„LJUBLJANSKI ZVON“ izhaja v mesečnih, po 4 tiskovne pole velike osmerke obsežnih zvezkih ter stoji za pol leta 2 gld. 30 kr., za četrt leta 1 gld 15 kr.

Ces. kr. zaloga šolskih knjig.*Slavnim***c. k. sodiščem**

priporočam popolno zbirko tiskovin v civilnem, prepirnem in izvanprepirnem kakor tudi v kazenskem prestopku. Tiskovine oslanjajo se na terminologijo slovenske izdave državlanskega zakonika.

IVAN KRAJEC

[8—1]

v Novem mestu.

Zaloga tiskovin za cerkev, šolo in urad

Zaloga raznovrstnega

papirja, pisank in risank.

Janez Jazbec,
čevljar v Rudolfovem

se zahvaljuje P. n. naročnikom za njih blagonaklonenost ter se njim tudi v prihodnje priporoča za prav obila naročila, ktera bode točno, dobro in po nizki ceni oskrbljeval. Nadalje naznanja P. n. občinstvu, da prevzema vsakovrstna dela spadajoča v čevljarsko stroko, da ima obilo zalogo obutal za gospe, gospice in otroke, in da se pri njemu dobivajo poleg raznovrstnih usnjekrepilnih maščob tudi

tinktura za kurja očesa. [7—1]

Franč Mervar, na Škerjančem

pri Novem mestu ima na prodaj

400 centov izic.

Cena se izve pri lastniku.

[10—1]

Novomesto. — Natisnil J. Krajec.